

Täysistunto

Perjantai 22.9.2023 klo 12.59—13.29

Täysistunto alkoi klo 12.59. Täysistunto päättyi klo 13.29.

Puhetta johti puhemies Jussi Halla-aho (12.59—13.29).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 21.9.2023 antanut hallituksen esitykset HE 15—17/2023 vp, joista HE 15/2023 vp on esitys vuoden 2023 toiseksi lisätalousarvioksi.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 35—42, 44/2023 vp.

2.3. Vaalien toimittaminen

Täydennysvaalit eräiden valiokuntien varajäsenten määrän lisäämiseksi toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat varajäsenten lisäämiseksi ulkoasiainvaliokuntaan ja puolustusvaliokuntaan on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

3. Tiedusteluvalvontavaliokunnan vaali

Vaali VAA 35/2023 vp

Vaaleja

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 3. asiana on tiedusteluvalvontavaliokunnan vaali. Totean, että vaali on yksimielinen. Eduskunta valitsee tiedusteluvalvontavaliokunnan jäseniksi ja varajäseniksi edustajille jaetussa monisteessa luetellut edustajat.

Eduskunta valitsi tiedusteluvalvontavaliokunnan jäsenet ja varajäsenet.

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

Jäseniksi

Juha Hänninen kok
Pauli Kiuru kok
Vilhelm Junnila ps
Timo Vornanen ps
Mika Kari sd
Tuula Väättäinen sd
Antti Kaikkonen kesk
Atte Harjanne vihr
Hanna Sarkkinen vas
Joakim Strand r
Mika Poutala kd

Varajäseniksi

Aura Salla kok
Sanna Antikainen ps

Puhemies Jussi Halla-aho: Tiedusteluvalvontavaliokunnan jäsenille ilmoitetaan, että valiokunta kokoontuu välittömästi tämän täysistunnon päätyttyä valiokunnan huoneeseen järjestäytymistä varten.

4. Timo Harakan vapautuspyyntö sivistysvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 11/2023 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

5. Antti Lindtmanin vapautuspyyntö tulevaisuusvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 12/2023 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

6. Antti Lindtmanin vapautuspyyntö kansliatoimikunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 13/2023 vp

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdo-
kaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

7. Eeva-Johanna Elorannan vapautuspyyntö talousvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 14/2023 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdo-
kaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

8. Arja Juvosen vapautuspyyntö Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 15/2023 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdo-
kaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

9. Miko Bergbomin vapautuspyyntö Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 16/2023 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 26.9.2023 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdo-
kaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 26.9.2023 kello 11.

10. Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2022

Kertomus K 18/2023 vp

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan. — Keskustelu, eduskunnan pankkivaltuuston puheenjohtaja, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.03 Antti Lindtman sd (esittelypuheenvuoro): Puhemies! Käsittelyssä on pankkivaltuuston kertomus — jälleen kerran hyvin tapahtumarikkaalta vuodelta 2022. Yleensä keskuspankkitoiminta on aika tylsää touhua, mutta viime vuosina tapahtumia on riittänyt.

Niin kuin hyvin tiedetään, keskuspankin tärkein tehtävä on hintavakauden ylläpitäminen. EKP:n uuden strategian mukaan tämä tarkoittaa inflaatiiovauhdin pysymistä kahden prosentin tasolla keskipitkällä aikavälillä. Viime vuotta edeltävien kymmenen vuoden aikana ongelmana ovat pikemminkin olleet hintatason alenemisen riski ja deflaatiosta talouskehitykselle aiheutuvat ongelmat. Deflaatoriskin voidaan nyt todeta olevan ainakin toistaiseksi koko lailla ohi. Inflaatiiovauhti alkoi kiihtyä jo vuoden 21 puolella, ja aluksi tilapäisenä pidetty inflaation kiihtyminen osoittautui, niin kuin me nyt näemme, hyvin pitkäaikaiseksi ja sitkeäksi ilmiöksi. Tämän kertomusvuoden eli viime vuoden loppuun mennessä kuluttajahintojen vuosimuutos oli kasvanut jo yli yhdeksään prosenttiin, reilusti tätä keskuspankin inflaatiotavoitetta suuremmaksi sekä lyhyellä että keskipitkällä aikavälillä. Niin kuin hyvin tiedämme, tähän kehitykseen ovat vaikuttaneet Ukrainan sota ja toipuminen koronapandemiasta ja sitä seurannut kysynnän kasvu. Enää pitkään aikaan ei ole ollut kyse kuitenkaan pelkästään raaka-aineiden hintojen noususta, vaan inflaatioon ovat vaikuttaneet myös elintarvikkeiden, rakennuskustannusten ja palveluiden hintojen nousu.

No, mandaatin mukaisesti keskuspankki — ja sen osana Suomen Pankki — on reagoinut inflaation kiihtymiseen nostamalla keskeistä ohjauskorkoa heinäkuusta 22 alkaen. Tämä nousu, niin kuin olemme nähneet, on ollut ennätyksellisen nopeaa. Viime vuonna, kertomusvuonna, näitä nostoja tehtiin yhteensä kahdella ja puolella prosenttiyksiköllä, ja koronnostot ovat sittemmin jatkuneet. Tällä hetkellä keskeiset ohjauskorot ovat neljän prosentin luokkaa, ja korkojen ennakoidaan jäävän lähitulevaisuudessa suunnilleen nykyiselle tasolle, ellei tässä nyt jotain yllättävää tapahdu. Toki paljon riippuu siitä, miten pohjahintainflaatio kehittyy. Ohjauskorot vaikuttavat suoraan markkinakorkoihin, ja tänä aamuna esimerkiksi 12 kuukauden euribor oli hiukan yli neljä prosenttia. Suomen kaltaisessa maassa, jossa esimerkiksi suuri osa asuntolainoista on sidottu eurooppalaisittain katsottuna suhteellisen lyhyisiin markkinakorkoihin, koron nosto vaikuttaa nopeasti velallisten korkomenoihin ja sitä kautta leikkaa kotitalouksien kulutusmahdollisuuksia ja yritysten investointeja. Tämä tietenkin on osittain keskuspankin tarkoituskin. Kysyntää hillitsemällä se pyrkii pienentämään inflaatiopaineita, ja keskuspankin ajatus on, että vakaa hintataso on lopulta sekä yritysten että kuluttajien etu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Anteeksi, edustaja Lindtman. — Pyytäisin siirtämään muut keskustelut salin ulkopuolelle. — Olkaa hyvä.

Korkojen nousulla on myös muita vaikutuksia, ja tässä tullaan osioon, jolla on merkitystä nyt ennen kaikkea tälle salille ja eduskunnalle ja myöskin valtiontalouteen. Normaali-

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

oloissa keskuspankin, siis Suomen Pankin, taloudellisesta tuloksesta suurin osa syntyy siitä, että kierrossa olevalle setelistölle, joka on keskuspankin velkaa yleisölle, ei makseta korkoa. Varat taas Suomen Pankissa on sijoitettu tuottavalla ja turvaavalla tavalla rahamarkkinasijoituksiin ja valtioiden velkakirjoihin, ja tästä korkoerosta on syntynyt keskuspankin korkokate, joka normaalioloissa — siis normaalioloissa — muodostaa valtaosan Suomen Pankin tuloksesta. Negatiivisten korkojen vallitessa, siis kertomusvuotta edeltävän kymmenen vuoden ajan, keskuspankki sai huomattavia tuloja myös liikepankkien keskuspankkitalilla pitämistä talletuksista, joille siis maksettiin miinusmerkkistä korkoa.

No, kun EKP aloitti rahapolitiikan keventämisen ja siihen liittyen niin sanotut epätavanomaiset rahapolitiittiset toimenpiteet eli käytännössä nämä keskuspankkien osto-ohjelmat, niin sen vuoksi taseet ja liikepankkien keskuspankkitalilla olevien talletusten määrä kasvoivat hyvin suuriksi. Samalla keskuspankin tulot kasvoivat, ja Suomen Pankkikin on jakanut omistajalleen eli valtiolle vuosittain yli sata miljoonaa euroa. Korkojen noustessa, tai pikemminkin poikkeuksellisen negatiivisten korkojen ajanjakson päättyessä, keskuspankki on alkanut maksaa taseensa velkapuolella oleville liikepankkien keskuspankkitalletuksille positiivista korkoa, eli kun korot ovat nousseet, niin näille talletuksille on sitä myötä maksettu näiden päätösten myötä positiivista korkoa. Nyt Suomen Pankin varat sen sijaan ovat edelleen kiinni — näistä rahapolitiittisista syistä, näistä epätavanomaisista osto-ohjelmista johtuen — nollakorolla tai jopa negatiivisella korolla ostetuissa velkakirjoissa. Korkotason nousu on siis vaikuttanut Suomen Pankin tulokseen erittäin negatiivisesti.

Eli velkapuolella ovat nämä liikepankkien keskuspankkitalletuksille maksettavat korot, jotka ovat nyt nousseet sen neljän prosentin tuntumaan, ja varat ovat muun muassa Suomen valtion velkakirjoissa, jotka on ostettu sellaiseen aikaan, että niille ei makseta juurikaan korkoa tai maksetaan oikeastaan käytännössä nollakorkoa, ja tästä muodostuu nyt merkittävä negatiivinen vaikutus Suomen Pankin tulokseen. Viime vuonna Suomen Pankin toiminnallinen tulos ennen varausten muutoksia oli 47 miljoonaa euroa tappiollinen. Tappiot katetaan aikaisemmin tehtyjä varauksia purkamalla. Varausten purkamisen jälkeen pankin tulos on nolla euroa, eikä siitä siis jää jaettavaksi omistajalle eli Suomen valtiolle tavanomaisen suuruista voitonjakoa.

No, nämä huonot uutiset eivät, arvoisat kollegat, rajoitu ainoastaan viime vuoteen, vaan mikäli korkotaso kehittyy nyt ennakoitavalla tavalla, eli se pysyy suurin piirtein siinä, missä nyt olemme, tai vaikka hiukan laskeekin, niin Suomen Pankin tulos tulee olemaan tappiollinen myös tulevina vuosina. Pankin taseessa on edelleen suuri määrä alhaisella korolla ostettuja valtioiden velkakirjoja, joiden tuotto jää lähelle nollaa, ja todella näiden vastineena on sitten liikepankkien talletuksia, joille pitää maksaa positiivista korkoa.

Onneksi Suomen Pankki on kuitenkin varautunut tappioihin jo aikaisempina vuosina kartuttamallaan rahastoilla, ja mikäli korkokehitys on ennusteiden mukaista, Suomen Pankki pystyy joistain eurooppalaisista keskuspankeista poiketen kattamaan toiminnalliset tappiot aikaisemmin kartuttamiensa rahastojen avulla ilman valtion lisäpääomistusta. Toisin on tilanne esimerkiksi Hollannissa, jossa voitot on lain mukaan aina jaettu 95-prosenttisesti. Ruotsissakin tätä keskustelua on käyty.

On myös syytä avoimesti todeta, että Suomen Pankin hallussa olevien arvopapereiden markkina-arvo on laskenut moninkertaisesti enemmän pankin tilinpäätöksessä raportoituihin tappioihin verrattuna. Pankin hallussa olevien valtioiden velkakirjojen arvo laskee, kun korkotaso nousee. Tällaisia rahapolitiittisista syistä hankittujen velkakirjojen markkina-arvon alenemia ei kuitenkaan kirjata Suomen Pankin tuloslaskelmaan. Suomen Pankilla ei

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

ole tarkoitusta näitä velkakirjoja myydä ennen niiden erääntymistä, eikä pankki keskuspankin tilinpäätöskäytännön mukaan arvota niitä markkina-arvoon tilinpäätöksessä. Tämä pienentää tappioita tilinpäätöksessä, mutta toisaalta tarkoittaa sitä, että taseessa olevat nollatuottoiset velkakirjat rasittavat Suomen Pankin tulosta vielä pitkään eikä pankki tule myöskään lähivuosina jakamaan osinkoa omistajalle.

Suomen Pankki on pyrkinyt tiedottamaan tuloksensa ja voitonjakomahdollisuuksiensa muutoksista avoimesti ja läpinäkyvästi. Tuloksen julkaisemisen yhteydessä teemasta julkaistiin pankin riskinhallintapäällikön blogi pankin nettisivuilla, ja tämänkin kertomuksen liitteenä on pankin tulosta ja tulostuloksia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä avaava erillinen teemakirjoitus.

Vaikka tulostulokset ja sitä kautta Suomen Pankin mahdollisuudet tilittää osa tuloksestaan valtion tarpeisiin näyttävät hyvin negatiivisilta, on samassa yhteydessä syytä todeta, että Suomen Pankki ei ole spekulatiivinen sijoitusrahasto, jonka tavoite olisi tuottaa omistajilleen tulosta. Keskuspankin ja sen osana Suomen Pankin päätehtävänä on huolehtia vakaasta hintatasosta ja rahoitusolojen vakaudesta. Ja onhan toisaalta myöskin niin, että kun ne Suomenkin valtion velkakirjat ovat nollatuottoisia tai nollakorkoisia, niin se tietysti näkyy sitten täällä valtiolla pienempinä korkomenoina — jotka nyt ovat kyllä kasvamassa mutta kasvaisivat vielä enemmän, jos näin ei olisi. Tätä tehtävää Suomen Pankki on tänä turbulenttina aikana parhaansa mukaan ja jopa suhteellisen menestyksellisesti hoitanut, eli siis huolehtinut vakaasta hintatasosta ja rahoitusolojen vakaudesta. Tätä on hyvin hoidettu. Suomen Pankin voitto tai tappio, pankin voitonjako, on tämän toiminnan sivutuote. Vastaavasti Euroopan keskuspankki ja sen osana Suomen Pankki tekee rahapolitiikkaa pitääkseen hintatason vakaana, ja tähän toimintaan liittyy hyvin tunnettuja pankin tulokseen liittyviä riskejä, jotka ovat nyt korkotason nopeasti noustessa realisoituneet.

Pankkitoiminta ei ole kuitenkaan sprinttikisa vaan enemmänkin kestävyysurheilua, ja pankkivaltuuston puolesta voin todeta, että Euroopan keskuspankin toiminta ja Suomen Pankin toiminta sen osana on edelleen kestäväällä pohjalla.

Toinen osa käsittelee Finanssivalvontaa. Todettakoon, että Finanssivalvonnalla on taloudellisten kriisien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa tärkeä rooli, johon liittyy sekä pankkien riittävän vakavaraisuuden varmistaminen ennen kriisin syntymistä että rahoituksen välityksen turvaaminen mahdollisten kriisien aikana.

Edellisten vuosien kertomuksissa pankkivaltuusto on kiinnittänyt Finanssivalvonnan huomiota ennen kaikkea muun muassa rahanpesun estämisen valvontaan ja peruspankkipalveluiden saatavuuteen. Finanssivalvonnan tekemän peruspankkipalvelun selvityksen mukaan asiakkaiden oikeus laissa määrättyihin peruspankkipalveluihin toteutuu kokonaisuutena tarkastellen asianmukaisesti. Finanssivalvonta totesi, että se pitää kuitenkin erityisen tärkeänä, että pankit turvaavat myös digitaaliseen asiointiin tottumattomien tai siihen kykenemättömien asiakkaiden asiointimahdollisuudet ja palveluiden kohtuullisen hintatason. Käteisnostopalveluiden riittävän saatavuuden turvaamiseksi maailmanlaajuisesti Finanssivalvonta on myös lähettänyt marraskuussa 22 valtiovarainministeriölle aloitteen pyytäen, että ministeriö arvioisi voimassa olevan lainsäädännön riittävyyttä ja mahdollisia muutostarpeita.

Arvoisat kansanedustajat! Paljon jäi kertomuksesta kertomatta. Tässä pääasiat, mutta uskon, että meillä on edessä vilkas keskustelu ja varmasti huolellinen käsittely talousvaliokunnassa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Lindtman. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

13.15 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Pankkivaltuuston kertomuksessa on huolestuttavaa suomalaisten kotitalouksien voimakas velkaantuminen. Korkea inflaatio syö maksuvalmiutta, samoin korkojen nousu lisää lainojen hoitokustannuksia. Kotitalouksien velkataakka on kasvanut yli kahden vuosikymmenen ajan, kun sitä verrataan käytettävissä oleviin vuosituloihin, ja velan suhde on historiallisen suuri. Suomen painuminen matalaan, jopa miinuskasvuun ja pelko työttömyyden lisääntymisestä ovat uhkia, jotka pyritään hallitusohjelmalla kääntämään kasvun tielle.

Finanssivalvonta osallistui lainsäädännön valmisteluun, joka tuli kesällä voimaan. Se keskittyi uusien asuntoyhteisöluottojen lainakaton laskemiseen 60 prosenttiin ja asuntolainaluottojen laina-ajan rajaamiseen 30 vuoteen. Kuitenkin asuntoihin otetut lainat ovat asuntojen hintojen ja vakuusarvojen laskiessa ongelmallisia erityisesti alueilla, joilla väestö vanhenee ja muuttoliike vähentää asukkaita sekä asuntojen kysyntää. Pitäisikö miettiä tällaisille alueille välinettä valtion toimesta, etteivät ihmiset joudu taloudelliseen katastrofiin, jossa menettää koko elämäntyönsä? Finanssivalvonta on esittänyt kotitalouksien velkarajoitteen käyttöönottoa kotitalouksille. Olisikin järkevää, että pankit määrittelisivät tiukemman euromääräisen katon, jolla varmistetaan nykyistä paremmin lainansaajan maksukyky vaikeissakin olosuhteissa.

Hallitusohjelmassa on monia korjaavia asioita, jotka pitkällä aikavälillä vahvistavat valtiontaloutta ja ihmisten taloutta sekä maksuvalmiutta, mutta myös hyvää ja ohjaavaa finanssipolitiikkaa tarvitaan tukemaan hallitusohjelman toteutumista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

13.17 Sakari Puisto ps: Hyvä puhemies! Me eduskunnassa käsitellään eduskunnan pankkivaltuuston kertomus vuosittain, ja se tulee talousvaliokuntaan käsittelyyn. Talousvaliokunta on mietintövaliokunta, ja siellä aloitetaan julkisella kuulemisella, jossa pääjohtaja Suomen Pankista käy ensimmäisenä asiantuntijana tämän läpi — tänä vuonna hänen sijaisensa — ja sitten muut asiantuntijat, ja tästä hyvinkin monialaisesta ja kiinnostavasta teemasta laaditaan mietintö. Keskuspankkitoiminta ei ainakaan 15 vuoteen ole enää ollut tylsää. Tässä tapahtuu itse asiassa nopeastikin vähän liikaakin välillä.

Jos ajatellaan tätä itse kertomusta, niin tässä on määrämuotoisempi osuus, joka käsittelee muun muassa EKP:n rahapolitiikkaa ja toimintaympäristöä, Suomen Pankin toimintaa kertomusvuonna ja sitten Finanssivalvonnan toimintaa kertomusvuonna. On myös mielenkiintoista aina vuosittain katsoa, mitkä teemat on valittu tähän kertomukseen erityisteemoiksi. Näitä on yleensä ollut neljä kappaletta, ja tällä kertaa tässä on muun muassa keskuspankin ohjauskorkojen vaikutus inflaatioon eli rahapolitiikka, sitten kotitalouksien velkaantuneisuus ja velkakestävyys, mistä edustaja Strandman juuri piti oikein hyvän puheenvuoron, näistä huolestuttavista kehityskuluista, mitä tulee kotitalouksien ostovoimaan ja myös asuntomarkkinoihin. Sitten tässä on finanssisektorin varautumisesta ja jatkuvuudesta kaikissa olosuhteissa eli häiriönsietokyvystä, ja sitten lopuksi vielä Suomen Pankin taloudellisesta tuloksesta ja siitä, miten se väistämättäkin heikkenee nyt, kun korot ovat nousseet.

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

Tartun nyttén tähän viimeisimpään, ja tätä asiaa myös pankkivaltuuston puheenjohtaja pitkään luonnehti. Suomen Pankin tase on kasvanut viimeisen 15 vuoden aikana hyvinkin paljon, niin kuin muidenkin keskuspankkien taseet. Nyt viimeksi on jonkun verran tultu alaspäin, elokuun lopussa taseen loppusumma oli 186 miljardia euroa. Siellä on tosiaan erilaisia joukkovelkakirjalainoja toisella puolella ja sitten toisella puolella muun muassa näitä keskuspankkitalletuksia. Kun korot nousevat, niin näiden joukkovelkakirjalainojen arvot laskevat markkinaperusteisesti, mutta kuitenkin Suomen Pankki ei tee tätä mark to market -laskentaa ikään kuin reaaliajassa, vaan koska nämä erilaiset instrumentit pidetään taseessa lähtökohtaisesti loppuun saakka, tällaista laskentamallia ei käytetä. Toki tämä on varsin suuri periaatteellinen kysymys ja hyvin huomionarvoista, mikä se markkina-arvo kuitenkin olisi. Mutta sitten tässä on tämä tulostähtävyys, ja kun korot ovat nousseet negatiivisesta positiiviseksi, niin täällä keskuspankkitalletuspuolella taas Suomen Pankki tekee tappiota. Tähän on riskivaraukset. Suomen Pankki on pitkään jakanut voittoa valtiolle, mutta tätä kehityskulkua ei ole enää näkyvissä.

No, mitä tulee Finanssivalvonnan puolelle, niin siellä nostaisin itse asiassa yhden tematiikan esiin, ja se on finanssialan teknologia ja sen vaikutukset. Muun muassa tekoäly on tullut nyt hyvin nopeasti, ja tästä on saatu nyt makua, ChatGPT ja vastaavat. Haluan nostaa esiin sen kysymyksen, mitä tekoäly tulee vaikuttamaan esimerkiksi erilaisiin markkina-paikkoihin, mikä on sen neutraliteetti ja mihin kaikkeen sitä voi käyttää enää, bisnesetiikka ja vastaavat.

Tässä olisi valtavasti muitakin asioita, mitä pitää käsitellä. Meillä on talousvaliokunnassa hyvää aikaa tarkastella muun muassa myös EU:n kriisinratkaisua talletussuojapuolella ja erilaisia keskusvastapuolia, monia asioita. Myös digitaalisella puolella digitaalinen euro, jota itse asiassa aikaisempina vuosina myös tässä pankkivaltuuston kertomuksessa käsiteltiin. Mutta jatkan tästä sitten, kun talousvaliokunnan mietintöä käsitellään ja käydään siitä debattia. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

13.22 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies, hyvät miehet ja naiset! Vuoden 22 helmikuussa valmistelin jonkinlaista asiaa käteisestä rahasta, ja siitä lievästi uutisoitiinkin helmikuun 23. päivä. Otsikko oli, että ”Käteinen raha turvattava Suomessa jatkossakin käypänä maksuvälineenä”, ja siitä keräsin hiukan nimiä toimenpidealoitteeseen. Siihen aloitteeseen pääosin perussuomalaisia ja joitakin vasemmistolaisia laitoi nimensä. Jätin sen 2.3., ja otsikko oli ”Toimenpidealoite käteisen rahan turvaamisesta Suomessa jatkossakin kattavasti käypänä maksuvälineenä”. Muistan kun sitä esittelin täällä, niin se nauratti aika monia ja minua vähän niin kuin pidettiin semmoisena vanhanaikaisena ja puhuttiin digirahasta. Siitä meni noin viikko, kun sitten maaliskuussa 2022 — minä luen täältä pankkivaltuuston kertomuksesta — ”Suomen Pankki teki lainsäädäntöaloitteen käteispalvelun riittävän tason turvaamiseksi”. Nämä aloitteet olivat aivan samansisältöisiä, ja toivotaan, että joillakin sitten hymy hyytyi. On hyvä, että edustaja Lindtman nosti vielä tässä lopuksi esille sen, mitä on tapahtunut käteiselle rahalle tässä koronavuosien aikana ja mitä sen käytölle on tapahtunut.

Luen täältä suorat lainaukset:

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

”Koronapandemia vähensi käteisen käyttöä selvästi vuosina 20 ja 21, mutta alkuvuonna 22 käteisen käyttö kasvoi pandemian helpottaessa ja matkailun elpyessä. Käteisen käyttö lisääntyi odotettua enemmän, kun Venäjä aloitti helmikuun lopulla 22 hyökkäyssodan Ukrainassa ja ihmiset halusivat varautua mahdollisiin maksuliikennehäiriöihin varaamalla ylimääräistä käteistä. EKP:n ohjauskoron nostot kesän ja syksyn aikana näkyivät hetkellisesti Suomen Pankkiin tehtyjen setelien palautusmäärien kasvuna.”

”Suomen Pankin maaliskuussa 22 tekemän kuluttajakyselyn mukaan käteisen saatavuus oli heikentynyt ja kuluttajat kokivat käteisen saatavuuden varsinkin pankkikonttoreista huonontuneen. Samaan aikaan Venäjän hyökkäyssota nosti kuitenkin esiin käteisen tarkeyden kriisiin varautumisessa. Suomen Pankki suosittelee, että kotitalouksien tulisi pitää käteistä sen verran, että sen avulla pärjää jopa 72 tuntia kestävien maksuliikennehäiriöiden ajan.”

Siinä omassa aloitteessani nostin esiin tämän ongelman, minkä maksuliikennehäiriö saattaa aiheuttaa, ja olen erittäin huolissani siitä, mitä tapahtuu, jos tällainen maksuliikennehäiriö tulee — luulen, että Etelä-Suomen kaupungit ovat aika nopeasti tyhjiä elintarvikkeista.

Lainaan vähän tätä omaa aloitettani, huoltoasemiin liittyen:

”Joillakin ketjuilla maksun voi suorittaa käteisellä lähes jokaisella automaattiasemalla, toisilla taas käteismaksumahdollisuutta ei käytännössä ole lainkaan. Erot tulevat ilmi myös siinä, onko automaattiasema tarkoitettu raskaalle liikenteelle vai ei. Huoltovarmuuden näkökulmasta polttoaineen jakeluverkosto maksumahdollisuuksineen on mitä merkittävin kysymys.”

”Käteisen olemassaolon takaaminen jatkossakin on perusteltua huoltovarmuuden ja heikoimmassa asemassa olevien suomalaisten maksumahdollisuuksien vuoksi. Asia on tärkeä myös kansalaisten yleisen luottamuksen säilymisen takia. Keskuspankkien hankkeilla digitaalisista valuutoista on pyritty vastaamaan esiin nousseisiin kysymyksiin, mutta huoltovarmuuden kannalta keskeisiä ongelmia esimerkiksi rahan käyttämisestä sähkökatkojen tai verkkoyhteyksien kaatuessa ne eivät poista. Aivan parhaimmillaankin ne voivat olla vain osittainen ratkaisu.”

Sitten tietenkin esitin, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin käteisen rahan turvaamiseksi. En kovin hirveästi havainnut niitä hallituksen toimia, mutta kuitenkin halusin nostaa tämän asian esiin. Tämä on erittäin tärkeä asia, että jos meille kriisi tulee, niin jotakin meillä pitää olla, millä me ruokaa kaupasta haemme. — Kiitoksia.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaannpanosta annetun lain ja sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 6/2023 vp

Valiokunnan mietintö StVM 3/2023 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 26.9.2023 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 31/2023 vp

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 26.9.2023 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola